

Az egyiptomi kaland

Az előadás Kovalik Balázs figyelmeztető szavaival kezdődött: most nem operában vagyunk, hanem vizsgázó növendékeket nézünk, akik ott, Szentendrén mutatják meg, hogy mit tanultak színészmesterségből, és hogy előadni egy Händel-operát, a *Julius Caesart* még nagyon nagy munka ezeknek a fiataloknak. Mintha tanárként kimondatlanul a közönség türelmét kérné, pedig nincs rá oka. Az előadás jó, látja, aki nézi, de érzi, aki szerepel benne, a végén, hosszú taps után, csak félig-meddig a színpalak mögött úgy borulnak egymás nyakába a szereplők, mint a világbajnokságot nyert futballisták.

A néző föláll, kicsit szédeleg, nem feltétlenül csak az élménytől, hanem mert kimerítő az a legalább kilencven perc még üldögélve is, és azt hiszi, hogy az operánál egyszerűbb dolog nincs is a világon. Aztán hazamegy, esetleg fölteszi valamelyik *Julius Caesar*-lemezét, és azt hiszi, hogy az operánál nincs bonyolultabb és reménytelenebb műfaj. Logikusnak látszik a következtetés, hogy ezek a fiatalok valami mást is tudnak, amit az ismeretebb operaénekesek vagy soha nem tudtak, vagy már elfelejtettek. A szerep rossz: vagy könnyűseppet morzsoló öregként emlékszünk vissza arra, hogy mi is voltunk fiatalok, vagy kedves bópeerként várjuk, hogy mikor bicsaklik ki az ő bokájuk is a pályát járva, mikor válnak unott profivá, a muzsika keserű rabszolgáivá. De most álljon meg a pillanat.

Két (a színpad szerint:) kukac vezeti a játékot. Kikiáltók, akik szereplőket keresnek a játékhöz, játékezők, akik esetenként beavatkoznak, meggyorsítják az eseményeket. A szereplőket a közönség köréből választják, a melékből lesz a hadvezér, a hosszú hajúból Kleopátra, a kínai kislányból Julius Caesar, a színpadon megkapják új ruháikat, és mehet a történet. A mellékszereplőket az egyszerűség kedvéért kihagyják. A díszlet homokozó és perzsaszőnyeg, ebben körülbelül minden benne van, ami kell, a gyerekjáték a hatalomért, és Egyiptom.

Nem lehet szabatosan elmesélni a történetet, ahhoz túl sok áriát kellett kihúzni, de a fő vonalak érthetőek. Nem hiszem, hogy a rendező, Martina Veh olyan óriási tehetséggel lenne megáldva, de, ez még a Kovalik-bevezetéstől kiderült, nem is elsősorban ez a cél, hanem hogy a növendékek megtanuljanak idegen nyelvű rendezővel is dolgozni. Amit meg is tanultak. Martina Veh sokszor koreografál, mozdulatokkal mondja el, hogy ki mit gondol, miközben énekel, és azon a kétséges tanulságon túl, hogy bárki lehet bárki, nem nagyon akar mondani semmit. De talán ez a szép az előadásban. Itt vannak a növendékek, és higgyük el egy percre, hogy bárkiből lehet bárki.

Nem, mégsem ez a legszebb az előadásban. Hanem amikor Tolomeo parancsára mindenkinek beragasztják a száját fekete szigetelőszalaggal, aztán jön valaki, és megsabadítja Kleopátrát a ragacstól, hogy elénekelhesse a *Piangero la sorte mia* kezdetű áriát. Megáll a levegő, az ária elhangzik, olyan szép, amilyen csak lehet. És amikor vége, visszatér az egyik kukac, és jól visszragasztja a szigetelőszalagot. Pontosan erről van szó, kedves növendékek. Le volt és le lesz ragasztva a szájatok, de egyszer mindenki elénekelheti azt az áriát, ami neki jutott. Csak figyeljete oda, el ne szalasszátok a pillanatot.

(Händel: *Julius Caesar* Egyiptomban – a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem opera tanszakos hallgatóinak vizsgaelőadása)

Lajkó Félix

közönségtalálkozó és koncert
július 8–9-én

Aggteleken, a Baradla-barlangban és környékén.

8-án beszélgetés és kis esti koncert szabad-téren a barlang előtt.
9-én este 6-kor koncert és lemez-, illetve DVD-felvétel (Tilos az Á-Hunnia Filmstúdió koprodukció, rendező: Káel Csaba) a barlangban, utána buli. Mindkét nap bográcsőzés, büfé. Szállás faházakban, illetve sátorhely kedvezménnyel bérelhető. A koncertre a belépő 3000 Ft.
Infomáció: www.lajkofelix.hu, illetve www.anp.hu

MRSALE

Kifutó, márkás férfiruházat nagykereskedelmi áron

nyári **NADRÁG**

10.000 Ft helyett

3.900 Ft

lenvászon **ZAKÓ + NADRÁG:** 40.000 Ft helyett **15.800 Ft**
100% gyapjú **ZAKÓ:** 40.000 Ft helyett **14.500 Ft**

Július 23-ig

Calvin Klein

ÖLTÖNY
150.000 Ft helyett
59.000 Ft

Valentino

ÖLTÖNY
150.000 Ft helyett
69.000 Ft

Bp., VI. Weiner Leó u. 20.
A Nyugattól 2 percre (Jókai utca sarok)
H, K, Sz: 10-19
C s : 10 - 20
P : 10 - 19
S z o : 9 - 14
www.mrsale.net
telefon: 302-4085

Mindennek fuccs a vége

Egon Erwin Kisch öreg író. Éppen százhusz éves. És ahogy ez lenni szokott a rendes írókkal, őt sem olvassák. Valahogy így alakult, olyan lett a világ, hogy egy író, akit még olvasnak is, fölöttébb gyanús jószág.

A minap például a kolozsvári Bulgakov kocsmában népes és félrészeg asztaltársaságot szórakoztattam azzal a sztorival, mikor a csukaszürke munda-déros Kisch úrnak a kóterban tetoválás kerül az ülepére. Csendéletnek indul a mű, ám végül mégis portré lesz belőle, Ferdinand Knopp ezredes úr arcképe. A testrajzolat szolid bája, hogy az ezredparancsnoki nyelv a kisch-i végbélnyílásba tart. Egon belázasodik, az orvos megtalálja a láz okát a hátsón, hivatják az ezredet, aki a látványtól jobb létre szenderül. De mivel fénykép nem készült a derék tisztéről, így a tábori festő kénytelen Kisch fenekéről lemásolni az ezredes arcát. A gyászünnepélyen megjelenő özvegy végül a fogdán könnyek között csokolgatja Kisch seggén szeretett férje orcsáját.

Mikor ezt előadtam, a nem szomjas cimborák vesztütl röhögtek, de rövest meg is gyanúsítottak, az egészet én találtam ki, ilyen nincs. Szívesen vállaltam volna a történetet, de kénytelen voltam megmondani, ez Kisch *A tetovált arckép* című prózája, fordította Tandori Dezső. Nem, az nem lehet, ingattak fejüket cinkosan mosolyogva a kolozsváriak, te most hasalsz...

Szóval Kischet sem olvassák. Beleke-rült a Száguldó Riporter című fiókba (ezt a marhaságot egyébként ő maga találta ki), azzal ad acta. Ám Győri László ezt nem hagyta annyiban, és elhatározta, egyetlen óra alatt leporolja a kisch-i életművet, és megpróbálja azt becsempészni a magyar rádióhallga-

tók egyszerű szívébe. Milyen jól tette, istenem, milyen jól!

Szülinapi műsor ez, de semmi tortaédesség, nyálfakadás, ülepnyalás. Pazar Kisch-írárok hangzanak el Prágáról, és Győri két tüneményes prágai asszonnyal beszélget: az egyik Kisch-kutató, a másik író. Kiderül például, hogy a huszonötezer főt számláló prágai németeknek (mely közösséghez Kisch is tartozott) két díszes színháza, hatalmas hangversenyépülete, két főiskolája, öt gimnáziuma, négy főreális-kolája, számtalan egyletépülete és két napilapja (reggeli és esti újságja) is volt. Bámulatos. Immen érkezett Kisch, ebből a végtelenül izolált világ-ból, mely a félmillió prágai cseh többséggel csakis üzleti kapcsolatban állt. Ám Egon nem elégtette ki ez a zárt lét, s csakhamar ugyanott találta magát, ahol a város másik világsztárja, Hašek is többnyire tartózkodott, füstös cseh kocsmákban, legendás kuplerájokban, zajos lokálokban.

Az valami félelmetes, ahogy ezt a hajdani prágai bohémvilágot Egon lefesti. Az egyszeri rádióhallgatónak folyik a könnye a röhögéstől, mikor 1938-ban a Pokolhoz címzett csapszék tölgyfaasztala alól kirángatják a pocso-lyarészeg Luxemburgi Vencelt, s feltá-mogatják a Várba, hogy üljön halott apja, IV. Károly trónjára. Aztán a kanapét ráguk a gyönyörtől, mikor a Zöld Békában a hóhér elissza a munkabéret. És akkor már a szőnyegen vonagluck, amikor Unger doktor, az államjog egyetemi magántanára halál-ra vedeli magát hülsen felesége miatt, s minden vagyonát a kocsmá törzskö-zönségére hagyja, de előbb kiköti, hogy a szesztestvérek kötelesek egy-egy pohárka rozspálinkával kezükben végigkísérni koporsóját az utolsó

úton, s közben kedvenc nótáját kell énekelniük: „Mindennek fuccs a vége, boldogságom ágyó...” Amikor pedig Bitófa Toncsi, a kivénhedt kurva agyonveri kolléganőjét, akkor már a szomszédok átkopognak a falon.

Rejtő-szint. Švejk-szint. Sőt, Rabelais-szint. Dehogyan volt ő riporter, se száguldó, se másilyn. Író volt, a legnagyobbak egyike, aki a valóságot választotta témájául. Nem szokványos írói döntés, de van ilyen.

Olyan kellemes, hogy Győri László nem kényszeríti rá tündéri beszélgető-partnereit az okoskodásra. Nincs handzsa, nincs hókuszpókusz, nem röpöknek fejmagasságban az irodalomelmélet mérgezett hajtűi. Csodás novellák vannak, és pazar sztorik. És a végére összeáll a kép. Ott áll előttünk ez a kövérkés, tetkókkal televarrt testű, láncdohányos író, aki egyszerre német és zsidó és cseh, de leginkább világpolgár, kozmopolita csavargó, aki hol Berlinben, hol Párizsban, hol Mexikóban, hol Amerikában, hol Indiában, hol a Szovjetunióban vagy Kínában bukkan fel, és nem hajlandó semmi mást kitalálni, csakis a valóságot. Ez volt a fejlődése, az igazság. Nem tudott hazudni. És szegény abban is hitt, hogy egyszer eljön az Igaz Társadalom. Merthogy kommunista is volt. 63 évesen abban a városban halt meg, amit imádot, de mindig is kicsi volt rá, Prágában. 1948-ban történt mindez, a sors megkegyelmezett neki, s nem kötelezte arra, hogy végignézzze az igaz eszmé vérfarkassá változását. Mindennek fuccs a vége, boldogságom ágyó...

(Egon Erwin Kisch *Prágája* – J. Győri László műsora. Bartók rádió, június 29., 14.05.)

LUGOSI LUGO LÁSZLÓ:

Fotográfia

Példatár

Digitális világ

Nagyon is lehetett számítani rá, mégis hihetetlen gyorsasággal történt. A fényképezés technikátörténete minden bizonnyal átélt már ehhez mérhető forradalmakat, például amikor az egy példányban létező dagerrotípiát felváltotta a sokszorosítható negatív-technika; amikor a nedveseljárású lemezeket felváltották a szárazlemezek; amikor az egy-egy példányban külön-külön kezelendő üveglemezek helyett sok felvételt tartalmazó tekercsfilme-keket kezdtek használni; vagy amikor megjelent a színes fényképezés. De a fotózás köznnyelvét talán eddig még semmi sem forgatta fel, alakította át és tagította ki oly mértékben, mint a digitális fényképezés.

A digitális fényképezés nemcsak a digitális fényképezőgépek használatát jelenti, hanem az egész számítógépes képekezelést és feldolgozást. Hozzáta-rozik a szkenellesek lehetősége, az egész internetes képvilág és a mobilkommunikáció is. A mobiltelefonokba épített fényképezőgépek teljesítménye ma kb. 2 megapixel körül jár, zoom optikával és vakuval kiegészítve, ott, ahol néhány évvel ezelőtt a legjobbnak nevezhető amatőr fényképezőgé-pek tartottak. Láttam is már olyan műsormagazint Budapesten, ahol külön rovat létezik a mobiltelefonnal készített és azzal a szerkesztőségbe küldött bulizós fényképek részére.

De ez nem csupán technikai forradalom, hanem egy olyan változás, amely az egész fotóhasználatot és fényképi nyelvzetet érinti. Múltkor voltam egy rockkoncerten, ahol mindenki az énekest fényképezte a mobiltelefonjával. Ismerve persze a technikai korlátokat, feltételezhető, hogy az ott készült képek jelentős része nem sikerült, bemozdult, vagy részletlen lett, de éppen ez jelenti az egyik alapvető jellegzetességet. Mérhetetlen mennyiségben készülnek fényképek, a fényképezés egy mindenki számára

hozzáférhető és igazából demokrati-kus eszközzé és nyelvvé vált. Ellenben ebben a nyelvben rengeteg a selejt, de nem baj, lesz benne még éppen elég jó (vagy legalábbis az adott célnak megfelelő) fénykép is. Az egészszel a mindennapi fényképhasználatunk változott meg, s kapott eddig sosem tapasztalt dimenziókat.

A fényképhasználat mellett a fény-képsz szakmát is átalakította a digitá-lis fotózás. Sok szakmai részterületen úgy érezhetjük magunkat, mint az írógépszerelők érezhették, amikor fel-találták a számítógépet, és nem kellett több írógépet megjavítani. A fényké-pépszakmai ismeretek jelentős része került a kukába. Még néhány évvel ezelőtt is (és ez a néhány mindössze 3-4 évet jelent) mondjuk egy könyvbe-mutatóra íksz összegért odahívtak egy szakképzett fotóst, hogy fényképezze le, ki ül az asztalnál. Ma ezért az íksz összegért a könyvkiadó megveszi a tit-kárnőnek a digitális fényképezőgépet, és ő majd ugyan több selejtet gyárt, mint a múltkori fényképező, de a ké-pek nem kell elvinni a laborba, és lesz köztük bőven olyan, amelyen jól lehet majd látni, hogy ki ült az asztal-nál. A kép éles lesz, és jól exponált, mert ezeket a dolgokat egy mai digitá-lis géppel már nem nagyon lehet el-rontani. Mindenki tud fényképezni. Látszólag. Valamelyik nagy fényképe-zőgép-gyártó cég a közelmúltban a következő mondattal hirdette leg-újabb digitális fényképezőgépeit: „Fényképez, ne gondolkodj!” Ez en-gem nagyon szíven ütött, mert úgy hi-szem, a fényképezés legjelentősebb ré-sze igenis a gondolkodás és az agymunka volt eddig.

Emellett ma már szinte mindenfé-le kép elérhető, hozzáférhető és meg-rendelhető az interneten. Múltkor például kísérletképpen azt gondol-tam, mi volna, ha szükségem lenne egy olyan fényképre, amely három al-

mát ábrázol. Beütöttem a Google-ba, és ott volt a három alma. Pirosak vol-tak, és nem zöldek, fán lógtak és nem a gyümölcstartó tálon feküdtek, de ha egy kicsit még tovább kerestem volna, olyat is találok. Egy ismerősöm mesél-te, hogy reklámügynökségnél dolgo-zik, és az elmúlt hat évben egyetlen megbízást sem adtak fotósoknak, hogy fényképezzenek le ezt vagy azt. Megtaláltam mindent a fényképarchí-vumokban és az úgynevezett stock-ügynökségek fényképtárjaiban. Ame-lyekben még persze nincs ott minden, mert ugyancsak kísérletképpen a régi Buenos Airesről próbáltam archiv ké-pekett találni, és hát persze volt, de nem elég és nem az, amit kerestem, de ez csak idő kérdése. A világban hi-hetetlen mennyiségű fénykép létezik, és hihetetlen mennyiségű fényképet használunk.

Néhány hónapja pedig kidolgoz-tuk otthon a digitális fényképezőgé-p használatának egy egészen különle-ges módozatát. Új lakásba költöz-tünk, és a konyhában nem lehetett leolvasni a vízmérő óráit, mert az új konyhabútor fiókját csak úgy tudták odaszerelni, hogy eltakarta a mutatókat. Erre kölcsönkértünk egy kis digi-tális gépet, azzal fényképeztük az óráit. Kezünkét bedugtuk a fiókba, bele sem néztünk a gép keresőjébe, néhányszor elsütöttük az exponáló gombot, a vaku villant, az autofókusz beállt, és a számítógép monitorján le lehetett olvasni a vízőra állását. Min-denki megnyugodott.

ÁLLÁS

Külkereskedelmi Főiskola marketingkom-munikáció szakirányát végzett, önálló, agi-lis, megbízható lány állást keres. Készségek: német és angol felsőfokú üzleti nyelvisme-ret, külföldön végzett üzleti tanulmányok, jó kommunikációs és üzleti érzék, rajz- és írás-készség, felhasználói PC-ismeret, B-kategóriás jogosítvány. **Gyakorlat:** többirányú vezetői és operatív asszisztensi, rendezvényszervezői és médiában szerzett, valamint értékesítési ta-pasztalatok. Minden megoldás érdekel a hazai és nemzetközi marketing, reklám, rendezvény-szervezés és a média területén.

Válaszokat a decsi.dora@freemail.hu e-mail címen vagy a 06 30 339 4875-ös telefonszámon várók.